

1 Ar trebui să mă adresez unei instanțe de drept comun sau unei instanțe specializate (de exemplu unei instanțe cu competențe în materie de litigii de muncă)?

În conformitate cu Legea privind organizarea și administrarea instanțelor, doar un singur tip de instanță specializată își desfășoară activitatea în Ungaria: instanțele administrative și de dreptul muncii, care soluționează cauze în materie de litigii de muncă și cauze administrative. Alte chestiuni decât cele de dreptul muncii și administrative sunt soluționate de instanțele de drept comun.

Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, un litigiu administrativ este judecat de o instanță administrativă. Un litigiu administrativ privește legalitatea acțiunii sau a lipsei de acțiune a unui organism administrativ, al cărei scop sau efect este de a modifica situația juridică a unei entități reglementate sau afectate de dreptul administrativ. Litigiile legate de relațiile din cadrul serviciului public și de contractele administrative sunt, de asemenea, litigii administrative.

O cauză administrativă este judecată în primă instanță de o instanță administrativă și de dreptul muncii sau, în cazurile prevăzute de lege, de o instanță regională (*törvénytésék*) sau de Curtea Supremă a Ungariei (*Kúria*).

Competența instanțelor administrative și de dreptul muncii acoperă acțiunile instanțelor administrative și alte proceduri ale instanțelor administrative în cazul cărora competența nu este conferită prin lege instanțelor regionale sau Curții Supreme a Ungariei.

Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, instanțele regionale au competență în privința cauzelor referitoare la activitățile administrative ale organismelor de reglementare independente, ale organelor autonome de administrare ale statului și ale birourilor guvernamentale (în temeiul Legii privind organele administrației centrale de stat), ale autorității de administrare a căilor ferate, ale autorității aviatice și ale Băncii Naționale a Ungariei, cu excepția cazurilor referitoare la relațiile din cadrul serviciului public.

Instanțele regionale se pronunță în cadrul procedurilor de desemnare a organelor administrative, al procedurilor judecătorești legate de exercitarea dreptului la libertatea de întrunire, în acțiuni legate de accesul la datele clasificate și în litigii referitoare la organizațiile profesionale oficiale.

Curtea Supremă a Ungariei are competență pentru procedurile de evaluare a conflictelor dintre un decret al administrației locale și alte reglementări, pentru procedurile având ca obiect nerespectarea de către o administrație locală a obligației sale de a legifera și pentru procedurile de stabilire a mijloacelor procedurale de soluționare a unei plângeri constituționale.

Acțiunile în materia dreptului muncii includ acțiuni care decurg din relațiile juridice stabilite prin Legea privind Codul Muncii, angajarea în sectorul public, relațiile de serviciu, cu excepția celor prevăzute de lege, participarea la sisteme publice de angajare, contractele de muncă încheiate în temeiul Legii privind sportul, contractele de ucenicie încheiate în cadrul formării profesionale, contractele de stagiu pentru studenți în temeiul Legii privind învățământul superior național, relațiile de muncă stabilite cu cooperativele sociale sau cu cooperativele de angajare de către membrii acestor cooperative și acțiunile introduse pentru executarea altor solicitări în temeiul dreptului muncii, astfel cum se prevede în Legea privind Codul Muncii. O acțiune în materia dreptului muncii își păstrează acest caracter chiar dacă se produce o schimbare la nivel de persoane în cadrul oricăreia dintre părți în urma alocării, preluării datoriei, succesiunii angajatorului sau modificării persoanei angajatorului. În cazul în care un angajat are o creanță pecuniară împotriva unui angajator insolubil, care rezultă dintr-o creanță în temeiul dreptului muncii și este legată de active care fac parte din masa bunurilor care face obiectul insolvenței, iar aceasta este contestată de administratorul insolvenței, angajatul poate introduce o acțiune în materia dreptului muncii împotriva angajatorului după deschiderea procedurii de insolvență.

2 În cazul în care instanțele de drept comun sunt competente în materie (respectiv acestea sunt instanțele care sunt responsabile de soluționarea unor astfel de cauze) cum pot ști cărei instanțe anume trebuie să mă adresez?**2.1 Există o diferență între instanțele de drept comun „inferioare” și „superioare” (de exemplu instanțe districtuale considerate instanțe inferioare și instanțe regionale considerate instanțe superioare) și, dacă există, care este instanța competentă pentru soluționarea cauzei mele?**

În conformitate cu Legea privind organizarea și administrarea instanțelor, hotărârile în primă instanță sunt pronunțate de către instanțele districtuale (*jársbiróság*) și instanțele regionale. Instanțele regionale se pronunță în primă instanță în cazurile în care competența nu este conferită, prin lege, instanțelor districtuale. Instanțele districtuale au competență în ceea ce privește următoarele:

(a) acțiuni referitoare la drepturile de proprietate în cazul în care valoarea proprietății nu depășește 30 de milioane de forinți sau nu se poate determina valoarea creanței bazate pe un drept de proprietate, cu excepția următoarelor:

(aa) acțiuni privind drepturile de autor, drepturile conexe și drepturile de proprietate industrială,

(ab) acțiuni introduse pentru plata daunelor provocate în legătură cu exercitarea autorității publice și a restituirilor,

(ac) acțiuni introduse pentru motive de interes public,

(ad) acțiuni referitoare la înființarea și funcționarea legală a unei persoane juridice,

(ae) litigii între persoane juridice și actualii sau foștii membri ai acestora și litigii între actualii sau foștii membri, care decurg din statutul lor de membru,

(b) acțiuni referitoare la statutul personal,

(c) măsuri de asigurare a respectării legii.

Instanțele regionale nu se pronunță numai în primă instanță, ci și în a doua instanță, și anume cu privire la recursuri împotriva hotărârilor pronunțate de instanțele districtuale și de instanțele administrative și de dreptul muncii.

Instanțele de apel regionale (*ítélőtábla*) se pronunță cu privire la cererile de recurs împotriva hotărârilor pronunțate de instanțele regionale și judecă orice altă cauză care intră în competența lor.

Instanța supremă a Ungariei este Curtea Supremă a Ungariei. În cazurile prevăzute prin lege, Curtea Supremă decide cu privire la cererile de recurs împotriva hotărârilor pronunțate de instanțele regionale și instanțele regionale de apel și cu privire la cererile de control jurisdicțional, precum și la conflictele între decretele administrațiilor locale și alte acte legislative și, după caz, abrogă astfel de decrete, stabilește nerespectarea de către administrația locală a obligației sale de a legifera și judecă orice altă cauză care intră în competența sa.

2.2 Competența teritorială (Instanța din orașul A sau din orașul B este instanța competentă în ceea ce privește cauza mea?)**2.2.1 Regula în materie de competență teritorială**

Instanța care are competență în locul de reședință al pârâtului are competență în toate cauzele în care nicio altă instanță nu are competență exclusivă. În cazul în care pârâtul nu are un loc de reședință în Ungaria, competența este stabilită în funcție de locul de ședere al pârâtului în Ungaria. În cazul în care locul de ședere al pârâtului este necunoscut sau este în străinătate, va fi luat în considerare ultimul său loc de reședință în Ungaria. În cazul în care acest lucru nu poate fi determinat sau dacă pârâtul nu a avut un loc de reședință, competența va fi stabilită în funcție de locul de reședință al reclamantului în Ungaria sau, în lipsa acestuia, în funcție de locul de ședere al acestuia în Ungaria. În cazul în care reclamantul nu este o persoană fizică, competența va fi stabilită în funcție de sediul acestuia din Ungaria.

Dacă locul de muncă al pârâtului nu este același cu locul de reședință al acestuia, instanța, la cererea pârâtului depusă cel târziu ca parte a prezentării în scris a poziției apărării, va transfera cauza spre audiere și judecată la instanța care are competență la locul de muncă.

Dacă se introduce o acțiune împotriva unei persoane care nu este o persoană fizică, competența generală depinde nu doar de sediul persoanei respective, ci și de locul în care își desfășoară activitatea organismul sau unitatea organizațională abilitată să o reprezinte și să acționeze în cadrul procedurii juridice. În caz de incertitudine, locul de desfășurare a activității este considerat a fi sediul. Dacă sediul unei persoane care nu este persoană fizică se află la Budapesta, dar activitatea sa se desfășoară pe teritoriul districtului Pest, instanța care are jurisdicție asupra districtului Pest va judeca această cauză.

Dacă o persoană care nu este persoană fizică nu are sediu în Ungaria, competența cu privire la acțiunile introduse de un reclamant maghiar care nu este o persoană fizică va fi determinată în funcție de sediul reclamantului sau de locul în care acesta își desfășoară activitatea. În cazul în care reclamantul este o persoană fizică maghiară, competența va fi stabilită fie la locul de reședință al reclamantului, fie, în lipsa acestuia, la locul de ședere al acestuia.

2.2.2 Reglementări particulare

2.2.2.1 Când pot alege între instanța din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanța determinată prin aplicarea regulii de bază) și o altă instanță?

În absența unei instanțe cu competență exclusivă, reclamantul poate alege să introducă o acțiune în fața unei alte instanțe decât cea care are competență generală în privința pârâtului. Mai precis, o acțiune pentru impunerea unei obligații de întreținere prevăzută de lege poate fi introdusă în fața instanței care are competență în locul de reședință al reclamantului; o acțiune legată de proprietatea sau deținerea de bunuri imobile sau de un drept de proprietate imobiliară *in rem* poate fi introdusă în fața instanței care are competență în locul unde se află proprietatea imobiliară în cauză; o acțiune pentru executarea unei creanțe contractuale poate fi introdusă în fața instanței care are competență în locul unde a fost încheiată tranzacția sau unde urmează să fie furnizat serviciul; o acțiune pentru executarea unei creanțe contractuale a unui consumator împotriva unei întreprinderi poate fi introdusă în fața instanței care are competență în locul de reședință al reclamantului din Ungaria sau, în lipsa acestuia, în locul de ședere al acestuia în Ungaria; și o acțiune având ca obiect răspunderea necontractuală poate fi introdusă în fața instanței care are competență în locația geografică în care a fost provocat sau s-a produs prejudiciul. Dacă nu există o instanță care să aibă competență exclusivă într-un litigiu legat de proprietate, instanța în a cărei zonă de competență locuiește pârâtul pentru o perioadă previzibil de lungă (de exemplu, ca angajat sau student) are, de asemenea, competență. Competența nu poate fi stabilită pe baza acestor motive în cazul pârâților care nu au capacitatea de a acționa într-un proces.

O acțiune juridică legată de proprietate împotriva unei persoane străine care nu este o persoană fizică poate fi, de asemenea, introdusă în fața instanței care are competență în locul de reședință al persoanei însărcinate cu gestionarea afacerilor persoanei străine care nu este o persoană fizică. Instanța care are competență în privința sediului din Ungaria al filialei sau al agenției comerciale a persoanei străine care nu este o persoană fizică are, de asemenea, competență în ceea ce privește astfel de litigii legate de proprietate.

Acțiunea comună poate fi introdusă împotriva unui al doilea debitor și a debitorului principal la instanța care are competență să judece acțiunea împotriva debitorului principal pe orice criterii de stabilire a competenței.

Competența pentru judecarea unei acțiuni în plasarea sub tutelă revine, de asemenea, instanței în a cărei rază de competență este cazat pârâtul, într-o instituție socială rezidențială, unde primește îngrijire spitalicească pe o perioadă lungă de timp sau unde își are reședința obișnuită.

În materie matrimonială, instanța ultimei reședințe obișnuite comune a soților are, de asemenea, competență.

Acțiunile în stabilirea filiației, soluționarea încredințării copilului către părinți, plasarea unui copil cu un terț, încetarea încredințării copilului către părinți, încetarea adopției sau a întreținerii unui copil minor pot fi, de asemenea, introduse la instanța care are competență în locul de reședință sau în locul de ședere al copilului minor în cauză.

2.2.2.2 Când am obligația să aleg o instanță diferită de cea din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanță determinată prin aplicarea regulii de bază)?

Atunci când legislația prevede că o instanță specifică are competență exclusivă în acest caz. Aceasta se aplică, de exemplu, în cazurile de mai jos.

Cu excepția cazului în care se prevede altfel într-o lege, într-un act juridic cu caracter obligatoriu al Uniunii Europene sau într-o convenție internațională, instanța din locul de reședință al pârâtului în Ungaria are competență exclusivă în privința acțiunilor introduse de o întreprindere împotriva unui consumator pentru executarea unei cereri care decurge dintr-o relație contractuală. În cazul în care pârâtul nu are un loc de reședință în Ungaria, competența exclusivă este stabilită în funcție de locul de ședere al pârâtului în Ungaria. În cazul în care locul de ședere al pârâtului este necunoscut sau este în străinătate, va fi luat în considerare drept criteriu de referință ultimul său loc de reședință în Ungaria. Dacă acesta nu poate fi determinat, competența trebuie stabilită în conformitate cu normele generale.

Dacă o persoană vătămată poate, în temeiul unei dispoziții legale referitoare la contractele de asigurare de răspundere civilă, să solicite, de asemenea, daune sau restituiri de la un terț, altul decât persoana care a cauzat prejudiciul, acțiunea introdusă împotriva terței părți intră în competența exclusivă a instanței din locul de reședință al reclamantului în Ungaria, cu excepția cazului în care se prevede altfel într-o lege, într-un act juridic cu caracter obligatoriu al Uniunii Europene sau într-o convenție internațională. Dacă reclamantul nu are un loc de reședință în Ungaria, instanța din locul de ședere al reclamantului în Ungaria exercită competența exclusivă. Dacă reclamantul nu este o persoană fizică, instanța care are competența exclusivă va fi stabilită în funcție de sediul reclamantului din Ungaria. Dacă reclamantul nu are un loc de reședință, un loc de ședere sau un sediu în Ungaria, competența trebuie să fie stabilită în conformitate cu normele generale.

O acțiune introdusă pentru încetarea sau restrângerea executării este de competența exclusivă a instanței districtuale care a dispus executarea. Dacă executarea nu a fost dispusă de o instanță districtuală, competența revine instanței districtuale din locul de reședință al debitorului.

O acțiune în revendicare (pentru recuperarea unor bunuri confiscate în mod nejustificat) intră în competența exclusivă a instanței districtuale în a cărei rază de competență a avut loc confiscarea.

O acțiune pentru autorizarea participării la o procedură de executare intră în competența exclusivă a instanței care a respins cererea creditorului din cadrul procedurii de executare judiciară.

O acțiune în instanță care urmărește modificarea deciziei unui funcționar al administrației locale cu privire la o chestiune de proprietate asupra bunurilor intră în competența exclusivă a instanței din locul unde se află sediul administrației locale la care lucrează funcționarul care a adoptat decizia respectivă.

2.2.2.3 Pot părțile însele să atribuie competență unei instanțe care altfel nu ar fi competență?

În cauzele referitoare la bunuri, părțile pot să atribuie competență unei anumite instanțe pentru soluționarea litigiului lor actual sau a oricărui litigiu viitor care ar putea reieși dintr-un anumit raport juridic, dacă legea nu prevede altfel. Se poate depune un acord de alegere a forului în scris, oral (cu confirmare scrisă), într-o formă în consonanță cu practicile de afaceri dezvoltate între părți sau, în cazul comerțului internațional, într-o formă în consonanță cu practicile

comerciale obișnuite care sunt cunoscute sau ar trebui să fie cunoscute de părți și care sunt în general cunoscute și utilizate cu regularitate în domeniul dat de către părțile care intră într-un acord de acest tip.

În cazurile în care legislația prevede competența exclusivă a unei anumite instanțe, competența nu poate fi atribuită altei instanțe. Instanța aleasă are competență exclusivă, cu excepția cazului în care legea prevede altfel sau părțile convin altfel. Acordul de alegere a forului se aplică succesorilor legali. Alegerea forului nu poate fi de natură să împiedice consumatorii să execute creanțe contractuale împotriva unei întreprinderi în fața instanței din locul de reședință al consumatorului în Ungaria sau, în lipsa acesteia, din locul de ședere al consumatorului în Ungaria.

În cauzele referitoare la proprietate, părțile nu pot să atribuie competența pentru soluționarea litigiilor dintre ele sau a oricărui litigiu viitor care ar putea rezulta dintr-un anumit raport juridic instanței Regionale din Budapesta sau instanței Regionale din teritoriile din jurul Budapestei pentru aspecte care țin de competența instanțelor regionale, sau instanței districtuale centrale din Pest pentru aspecte care țin de competența instanțelor districtuale.

3 În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate, cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?

Instanțele administrative și de drept al muncii sunt singurele instanțe specializate care își desfășoară activitatea în Ungaria.

Acțiunile în materie de drept al muncii sunt reglementate practic de normele generale privind competența descrise la punctul 2.2.1. Un angajat care introduce o acțiune poate alege între instanța care are competență generală cu privire la pârât, instanța administrativă și de drept al muncii care are competență în locul de reședință al respectivului angajat sau, în lipsa acestuia, în locul de ședere al acestuia în Ungaria sau instanța administrativă și de drept al muncii care are competență în locul unde a lucrat sau lucrează angajatul de o perioadă lungă de timp. Dacă un co-justițiabil sau o cerere se încadrează în competența unei instanțe care are competență pentru acțiuni în domeniul dreptului muncii, în timp ce un alt co-justițiabil sau o altă cerere se încadrează în competența unei instanțe districtuale sau a unei instanțe regionale, acțiunea va intra în competența instanței de drept al muncii, cu condiția ca legislația să permită conexarea părților sau a cererilor.

Acțiunile administrative trebuie să fie introduse în fața instanței în a cărei rază de competență s-a desfășurat activitatea administrativă care face obiectul litigiului, cu excepția cazului în care competența exclusivă a unei alte instanțe este stabilită prin lege. Dacă actul administrativ care face obiectul litigiului a avut loc în cadrul unor proceduri în fața mai multor instanțe, cauza se încadrează în competența teritorială a instanței din locul unde a fost efectuat actul administrativ în primă instanță.

În cazul drepturilor, obligațiilor și raporturilor juridice legate de bunuri imobile, locul de desfășurare a activității administrative este locul în care se află imobilul. În cazul notificării sau autorizării unei activități, este locul în care se desfășoară activitatea sau în care se preconizează desfășurarea acesteia. Cu excepția celor două cazuri menționate mai sus, locul de desfășurare a activității administrative a unui organism regional al administrației de stat cu competență națională este locul de reședință sau locul de ședere al reclamantului sau, pentru persoanele juridice și entitățile fără personalitate juridică, sediul entității sau, în lipsa acesteia, sediul organului administrativ. Districtul Pest este locul de desfășurare a activităților administrative desfășurate la sediul unui organism al administrației de stat care își are sediul la Budapesta, dar a cărui competență acoperă în principal districtul Pest sau o parte din acesta. În cauzele având ca obiect lipsa de acțiune, locul desfășurării activității administrative este sediul organului administrativ, cu excepția primelor trei cazuri specificate mai sus.

Anumite instanțe administrative și de drept al muncii au competență teritorială pentru o anumită regiune. Este vorba despre instanța administrativă și de drept al muncii din Budapesta, instanța administrativă și de drept al muncii din teritoriile din jurul Budapestei, instanța administrativă și de drept al muncii din Debrecen, instanța administrativă și de drept al muncii din Győr, instanța administrativă și de drept al muncii din Miskolc, instanța administrativă și de drept al muncii din Pécs, instanța administrativă și de drept al muncii din Szeged, instanța administrativă și de drept al muncii din Veszprém.

Competența pentru acțiuni referitoare la prestații de securitate socială, de protecție socială sau a copiilor și la prestațiile sau sprijinul oferit de oficiul pentru forță de muncă al statului revine instanței administrative și de drept al muncii care are competență în locul de reședință al reclamantului sau, în cazul în care reclamantul este o persoană juridică sau o entitate fără personalitate juridică, în locul unde reclamantul își are sediul ori, în lipsa acestuia, în locul unde își are sediul organul administrativ al acestuia.

Acțiunile referitoare la contractele administrative trebuie introduse în fața instanței regionale în a cărei rază de competență a fost încheiat contractul. Instanța care are competență, indiferent de criteriu, cu privire la debitorul principal va avea competență, de asemenea, în ceea ce privește acțiunea introdusă împotriva celui de al doilea debitor.

Dacă activitatea administrativă a fost desfășurată în străinătate, acțiunea se încadrează în competența exclusivă a instanței administrative și de drept al muncii din Budapesta.

Cu excepția cazului în care legea prevede altfel, părțile la un contract administrativ pot adopta o clauză de alegere a forului negociată individual, prin care atribuie competența cu privire la orice litigiu care ar putea apărea între ele în viitor în legătură cu contractul administrativ unei instanțe administrative și de drept al muncii care are competență teritorială pentru o anumită regiune. Cu excepția cazului în care legea sau un acord convenit de către părți prevede altfel, instanța aleasă va avea competență exclusivă pentru toate acțiunile referitoare la contractul administrativ. Acordul de alegere a forului se va aplica, de asemenea, succesorilor legali.

În cazurile în care legislația prevede competența exclusivă a unei anumite instanțe, competența nu poate fi atribuită altei instanțe.

Părțile nu pot atribui competența pentru litigiile care ar putea rezulta în viitor între ele în legătură cu contractul administrativ instanței administrative și de drept al muncii din Budapesta.

Acțiunile referitoare la relațiile din cadrul serviciului public trebuie introduse la instanța care are competență teritorială în locul unde s-a desfășurat activitatea. Dacă reclamantul este o persoană fizică, acțiunea poate fi, de asemenea, introdusă la instanța care are competență în locul de reședință al reclamantului. Instanța regională din Budapesta are competență exclusivă pentru soluționarea recursurilor împotriva deciziilor instanțelor administrative și de drept al muncii și a acțiunilor care intră în competența instanțelor regionale.

Ultima actualizare: 15/01/2024

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.